

Saku Nikkanen sd

Kirjallinen kysymys Maahanmuuttoviraston toiminnallisen tehokkuuden teknisestä parantamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Maahanmuuttoviraston (Migri) nykyiset prosessit edellyttävät, että ulkomaalaislain 48 §:ssä tarkoitettujen paluumuuttajien jatko- ja pysyvien oleskelulupien hakemukset jätetään paperisesti, ja hakijoiden tulee asioida henkilökohtaisesti viraston palvelupisteessä. Tämä poikkeaa merkittävästi useista muista luparyhmistä, jotka voivat hyödyntää EnterFinland-palvelun sähköisiä ja nopeutettuja prosesseja.

Paluumuuttajat osoittavat suomalaisen syntyperänsä jo ensimmäisen oleskeluluvan hakuvaiheessa kattavasti ja lain edellyttämällä tavalla. Syntyperän toteaminen on tämän luparyhmän lupaperusteen keskeinen ja pysyvä kriteeri, eikä sen sisältö muutu jatkolupaa tai pysyvää oleskelulupaa haattaessa. Tästä huolimatta Maahanmuuttovirasto ei ole ottanut paluumuuttajien jatkolupia AURA-automaatioon eikä tarjonnut sähköistä asiointipolkua EnterFinland-järjestelmään.

Samaan aikaan Maahanmuuttoviraston asiakaspalvelupisteiden henkilöstöä vähennetään noin 25 prosenttia, mikä korostaa tarvetta kohdentaa työpanoksen harkintaa enemmän manuaalista käsittelyä vaativiin tapauksiin. Paluumuuttajien jatkoluvat ovat luonteeltaan ennakoitavia ja vähäriskisiä, sillä luvan peruste on jo kerran viranomaisen toimesta vahvistettu. Automaattisen päätöksenteon ja digitaalisen tunnistautumisen hyödyntäminen olisi sekä hallinnollisesti että taloudellisesti perusteltua.

AURA-automaatiojärjestelmä on jo käytössä useissa luokissa, kuten opiskelijoiden ja tutkijoiden ensimmäisissä oleskeluluvissa sekä kansalaisuushakemuksissa. Lisäksi hallituksen vuonna 2025 tekemien generatiivisen tekoälyn linjausten mukaisesti julkisen sektorin järjestelmäkehityksessä hyödynnetään tekoälyavusteisia työkaluja, joiden ansiosta ohjelmistopäivitysten käyttöönottoajat ovat lyhentyneet merkittävästi. Näin ollen teknisiä esteitä paluumuuttajien integroimiselle EnterFinland-palveluun ja automaattiseen käsittelyyn ei näyttäisi olevan.

Nykyinen toimintatapa aiheuttaa hakijoille huomattavia ylimääräisiä kustannuksia, koska paperihakemuksista peritään merkittävästi korkeampia maksuja kuin sähköisistä hakemuksista. Esimerkiksi jatkoluvan hakeminen maksaa paluumuuttajalle 430 euroa, kun vastaava sähköinen hakemus EnterFinlandin kautta maksaisi 230 euroa. Samalla paperihakemusten käsittely on hitaampaa ja hakijat joutuvat turvautumaan puhelin- ja sähköpostikyselyihin saadakseen tietoa hakemuksensa etenemisestä, mikä lisää viranomaisen työkuormitusta entisestään.

Kirjallinen kysymys KK 146/2026 vp

Tilanne ei ole yhden hakijan yksittäinen ongelma, vaan rakenteellinen epäkohta, joka heikentää Suomen kykyä toteuttaa Ulkосуomalaisstrategian 2022—2026 tavoitteita, mukaan lukien sujuvan paluumuuton edistäminen ja Suomen kansainvälisen osaaja-aseman vahvistaminen. Vanhentunut prosessi ohjaa viraston resursseja rutiininomaiseen manuaalityöhön tilanteessa, jossa automaatio olisi hyvin soveltuva ja teknisesti valmis ratkaisu.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi paluumuuttajien jatko- ja pysyvät oleskeluluvat eivät ole EnterFinland-palvelun ja AURA-automaation piirissä, vaikka luvan peruste, suomalaisen syntyperän toteaminen, on pysyvä ja jo kertaalleen viranomaisen vahvistama,

onko hallitus valmis käynnistämään toimet, joilla Maahanmuuttoviraston digitaalinen kehitystiimi veloitetaan rakentamaan paluumuuttajien sähköinen asiointipolku EnterFinland-palveluun vuoden 2026 aikana ja

miten hallitus aikoo varmistaa, että Migri kohdentaa niukkenevat henkilöstöressursseja tarkoituksenmukaisesti eikä käytä manuaalista työaikaa tapauksiin, joiden automatisointi on teknisesti ja hallinnollisesti mahdollista?

Helsingissä 16.4.2026

Saku Nikkanen sd